

‘Het beeld van Friesland loopt op zijn einde’

ASING WALTHAUS

Het Friesland van weiden, fierljeppen en suikerbrood is op sterven na dood. „Der moatte wy mei ôfwewe”, zei Bert Looper van Tresoar op een stoomcursus Frieslandkunde.

Het jaar 2018 kan een kruispunt in de Friese geschiedenis worden, hoorden de bezoekers gistermiddag op een gratis ‘stoomcursus Frieslandkunde’ op het provinciehuis. Bert Looper zei het zelf, en Bert Looper is directeur van Tresoar.

Met die stoomcursussen trekt Tresoar al een paar maanden door de provincie. In dorpshuizen en kerken houdt Looper een korte lezing en Siem van der Woude, ook van Tresoar, doet er een quiz achteraan. Gistermiddag waren ze in het provinciehuis. De dik 150 bezoekers kregen na afloop een diploma: ze mogen zich gastheer of -vrouw van de provincie noemen.

Waar ging het om? Looper legde het uit. Volgend jaar, als Leeuwarden culturele hoofdstad van Europa is,

komen er talloze bezoekers naar Friesland. Dan kan het zomaar gebeuren dat er een bus vol Japanners in het dorp stopt en ze verwonderd vragen: „Wat is dit? Wer binne wy hjir?” Wat je dan moet antwoorden, dat is de vraag.

In ieder geval niet iets met fierljeppen, skûtsjesilen, sûkerbole, wat Looper betreft. Dat beeld van Friesland is een cliché geworden. „It is fêstrûn yn dy identiteit”, zei hij en zette het Youtube-filmpje aan waarin de Amerikaanse stand-up comedian Greg Shapiro uitlegt wat Friesland is. Dat Friesland is „oan it ein fan in perioade, der sit gjin libben mear yn”.

Hij vergeleek het met een VW kever uit 1960. Daar zijn nieuwe banden onder gekomen en misschien is op een dag het complete chassis vervangen, zodat je je af kunt vragen: is dit nog wel dezelfde auto?

Zo is het ook met Friesland, dat door de eeuwen heen schoksgewijs veranderde. De laatste ‘vernieuwing’ was in de negentiende eeuw, toen het huidige beeld van Friesland is gemaakt van de mienskip, de taal

Wat doe je als er een bus Japanse toeristen stopt die vragen ‘Wat is dit?’

en de „agrarische idylle”.

Er is nu iets nieuws aan het ontstaan, schetste hij. Het heeft met de culturele hoofdstad te maken, en met het denken in regio’s, met ‘het Noorden’ en de betere omgang met de stad Groningen. Daar werd in de zaal wat bij gegrinnikt, dus klaar is die ontwikkeling nog niet. Het is een dynamisch geheel, gaf Looper toe. En is dit dan nog wel hetzelfde Friesland? „It giet om it konsept, dat hâldt Fryslân by-inoar”, zei hij, en die samenbindende factor is uiteindelijk het Friese Vrijheidsprivilege uit 1417.

De stoomcursisten hadden duidelijk op iets anders gerekend, vol met *petite histoire* die leuk is om te vertellen aan de Japanse toeristen uit

die bus. Onder het publiek waren veel amateurhistorici, en veel stadsgidsen. Er waren zelfs twaalf leden van het splinternieuwe Frisian Guide Agency uit Sneek, dat professionele gidsen voor de zuidwesthoek van de provincie wil opleiden.

Zij kwamen meer aan hun trekken bij de quiz, met vragen als ‘Wanneer was de slag bij Warns?’ (wist iedereen), ‘Waar is Eise Eisinga geboren?’ (wisten velen), ‘Wanneer is de Friese vlag ingevoerd?’ (moeilijker), ‘Wat is het laagste punt van Friesland?’ (wist een enkeling) en ‘Is er in Friesland een vulkaan?’ (wist vrijwel niemand).

Na afloop was er voor iedereen een diploma en voor de sprekers een Fries suikerbrood. Misschien een cliché, maar ook zeer hardnekkig. En wat het antwoord voor Japanse toeristen betreft, die vragen ‘Wat is dit’ - daarvoor was deze stoomcursus waarschijnlijk toch te kort.

(Antwoorden: 1345, Dronryp, 1957, Workumer Mar, Ja, er is een ondergrondse vulkaan tussen Harlingen en de eilanden)

Het beeld van Friesland: presentatie van kleding voor Friese deelnemers aan de Amsterdamse Gay Price Parade in 2008.

FOTO ARCHIEF LC